

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 stycznia 2014 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie - Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów

w składzie:

Przewodniczący: SSO Bogdan Gierzyński

Protokolant: sekretarz sądowy Ewa Naróg

po rozpoznaniu w dniu 13 stycznia 2014 roku w Warszawie

na rozprawie

sprawy z odwołania (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W.

przeciwko Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki

z udziałem zainteresowanych: S. D., (...) sp. z o.o. z siedzibą w W.

o wstrzymanie dostaw energii elektrycznej

na skutek odwołania (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. od Decyzji Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki z dnia 27 lipca 2012 r., nr (...)

1. Oddała odwołanie w całości;
2. Zasądza od (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. na rzecz Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki kwotę 360 zł (trzysta sześćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

SSO Bogdan Gierzyński

XVII AmE 108/12

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 27 lipca 2012 r., nr (...) Prezes Urzędu Regulacji Energetyki po rozpatrzeniu wniosku Pana S. D. w sprawie rozstrzygnięcia sporu dotyczącego nieuzasadnionego wstrzymania dostarczania energii elektrycznej do lokalu położonego w W. przy ul. (...) przez (...) sp. z o.o. z siedzibą w W. na zlecenie (...) S.A. z siedzibą w W., postanowił stwierdzić, że wstrzymanie w dniu 30 stycznia 2012 r. dostaw energii elektrycznej do lokalu Pana S. D. położonego w W. przy ul. (...) przez (...) sp. z o.o. z siedzibą w W., na zlecenie (...) S.A. z siedzibą w W., było nieuzasadnione.

Prezes Urzędu Regulacji Energetyki oparł swoją decyzję na ustaleniu, że faktura Vat, której niezapłacenie stanowiło podstawę wstrzymania dostaw energii, była korektą poprzednio wystawionych faktur. Prezes Urzędu Regulacji Energetyki stwierdził, że ustawa Prawo energetyczne nie zawiera jednoznacznego przepisu, który zobowiązywałby odbiorcę do uiszczenia jakichkolwiek należności wynikających z korekty dokonanej przez przedsiębiorstwo energetyczne. W związku z tym korekta nie może stanowić podstaw do wstrzymania energii elektrycznej w trybie art. 6 ust. 3a Prawa energetycznego.

Przedmiotową decyzję w całości zaskarżył powód – (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W..

Zaskarżonej decyzji zarzucił naruszenie:

1. przepisów prawa procesowego, tj.:

- art. 105 § 1 Kodeksu postępowania administracyjnego w związku z art. 30 ust. 1 Prawa energetycznego – przez nieuwzględnienie okoliczności uzasadniających umorzenie postępowania administracyjnego, pomimo oczywistego i znanego Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki z urzędu braku podstaw do jego wszczęcia i rozstrzygnięcia w sprawie,

- art. 6, 7 i 8 Kodeksu postępowania administracyjnego oraz art. 19 i 20 Kodeksu postępowania administracyjnego w zw. z art. 30 ust. 1 i art. 23 ust. 2 pkt 12 Prawa energetycznego poprzez błędną ich wykładnię, polegającą na przyjęciu, że Pozwany jest organem właściwym do rozstrzygnięcia sprawy, w której de facto nie miał formalno i materialno prawnych podstaw do władczej ingerencji w formie decyzji administracyjnej, co w konsekwencji skutkowało wydaniem przez niego wadliwej decyzji administracyjnej z naruszeniem przepisów o właściwości (art. 156 § 1 Kodeksu postępowania administracyjnego) oraz bez podstawy prawnej (art. 156 § 1 pkt 2 Kodeksu postępowania administracyjnego),

2. przepisów prawa materialnego, tj.:

- art. 6 ust. 3a Prawa energetycznego – poprzez błędną jego wykładnię, polegającą na przyjęciu, że nieuiszczenie przez odbiorcę należności wynikających z dokonanej przez przedsiębiorstwo energetyczne korekty uprzednio wystawionych faktur w przypadku stwierdzenia uszkodzenia układu pomiarowo-rozliczeniowego lub błędów w jego odczycie nie stanowi podstawy do wstrzymania dostaw energii elektrycznej w trybie art. 6 ust. 3a Prawa energetycznego, a w konsekwencji błędne orzeczenie, iż wstrzymanie dostaw energii elektrycznej do lokalu Wnioskodawcy było nieuzasadnione, pomimo spełnienia przez Powoda przesłanek z tego przepisu warunkujących dopuszczalność zgodnego z prawem wstrzymania dostaw energii elektrycznej do lokalu Wnioskodawcy,

- art. 8 ust. 1 Prawa energetycznego przewidującego, że w sprawach spornych dotyczących m.in. w przypadku nieuzasadnionego wstrzymania dostarczania energii rozstrzyga Prezes Urzędu Regulacji Energetyki – przez zastosowanie tego przepisu w sytuacji, w której między Wnioskodawcą a Powodem nie było sprawy spornej co do nieuzasadnionego wstrzymania dostarczania energii.

Powołując się na powyższy zarzut powód wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji i umorzenie postępowania w sprawie ewentualnie uchylenie zaskarżonej decyzji Pozwanego w całości, ewentualnie zmianę zaskarżonej decyzji w całości i stwierdzenie, iż wstrzymanie dostawy energii elektrycznej do lokalu Wnioskodawcy nie było nieuzasadnione. Ponadto powód wniósł o zasądzenie na jego rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W odpowiedzi na odwołanie pozwany – Prezes Urzędu Regulacji Energetyki wniósł o jego oddalenie oraz zasądzenie kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów ustalił następujący stan faktyczny:

(...) S.A. z siedzibą w W. (dalej również: (...)) jest przedsiębiorstwem energetycznym zajmującym się obrotem energią elektryczną.

Na podstawie umowy z dnia 21 sierpnia 2007 roku zawartej pomiędzy (...) a S. D. (dalej również: „Zainteresowany”) o kompleksowej sprzedaży energii elektrycznej i świadczenia usług dystrybucji nr (...) zobowiązany jest do sprzedaży energii elektrycznej Zainteresowanemu, zaś (...) sp. z o.o. z siedzibą w W. (dalej również: (...)) zobowiązany jest do dystrybucji energii elektrycznej do lokalu zajmowanego przez Zainteresowanego położonego przy ulicy (...) w W. (dalej również jako: „lokal”). Rozliczenie zużycia energii elektrycznej przez Zainteresowanego odbywa się w cyklu 6 miesięcznym (okres rozliczeniowy) na podstawie rzeczywistych odczytów układu pomiarowo-rozliczeniowego. W poszczególnych okresach rozliczeniowych pobierane są opłaty za energię elektryczną w wysokości określonej

na podstawie prognozowanego zużycia tej energii. Rozliczenie po każdym 6 miesięcznym okresie rozliczeniowym polega na wystawieniu faktury rozliczeniowej porównującej wartość zużytej energii elektrycznej z wartością faktur zaliczkowych opłaconych w danym okresie rozliczeniowym. Od dnia 4 maja 2009 roku zużycie energii elektrycznej w lokalu było mierzone za pomocą układu pomiarowo – rozliczeniowego nr (...) i wskazania tego urządzenia stanowiły podstawę do dokonywania rozliczeń za energię elektryczną zużytą przez Zainteresowanego. Przyczyną zamontowania wyżej wymienionego licznika była konieczność wymiany poprzedniego urządzenia z uwagi na wygasającą cechę legalizacyjną. Na podstawie odczytu dokonanego w dniu 18 sierpnia 2011 roku, za okres od 1 marca 2011 r. do 18 sierpnia 2011 r., stwierdzono zużycie energii elektrycznej w lokalu zamieszkiwanym przez S. D. w wysokości 9796 kWh. W związku z tym w dniu 1 września (...) wystawił faktura VAT nr (...) na kwotę 4.231,91 złotych na nazwisko S. D.. Po otrzymaniu przedmiotowej faktury S. D. złożył reklamację, kwestionując ilość zużytej w okresie od dnia 1 marca 2011 do dnia 18 sierpnia 2011 roku energii. Przeprowadzone na podstawie zastrzeżeń ww. odbiorcy badania techniczne licznika nie wykazały wadliwości działania tego urządzenia.

Pismem z dnia 9 listopada 2011 r. (...) wystosowało do S. D. wezwanie do zapłaty zaległej należności z tytułu dostaw energii elektrycznej w wysokości 4.231,91 złotych wynikających z faktury Vat nr (...). Pismem tym (...) zastrzegł dodatkowy 14 dniowy termin na realizację powyższego zobowiązania z zastrzeżeniem, że w przypadku niezastosowania się do wezwania zostaną wstrzymane dostawy energii elektrycznej.

W dniu 30 stycznia 2012 roku z uwagi na nieuiszczenie należności wynikającej z ww. faktury zostały wstrzymane dostawy energii elektrycznej do lokalu Zainteresowanego.

Po dokonaniu zapłaty przez Zainteresowanego pierwszej raty zaległości wynikającej z ww. faktury VAT, w dniu 3 lutego 2012 roku (...) podjął dostawy energii elektrycznej do mieszkania Zainteresowanego.

W dniu 2 lutego 2012 r. (...) wystosowało do S. D. pismo informujące o dokonaniu analizy rozliczeń. Z przedstawionych wyjaśnień wynika, że zużycie energii elektrycznej w wysokości 9796 kWh wykazane na podstawie odczytu dokonanego w dniu 18 sierpnia 2011 roku, które stanowiło podstawę do żądania zapłaty należności w kwocie 4.231,91 złotych wskazanych w fakturze VAT nr (...) wystawionej w dniu 1 września 2011 roku było faktycznie zużyciem za okres od 1 marca 2009 r. do 18 sierpnia 2011 r. a nie jak wskazano w tej fakturze zużyciem za jeden okres rozliczeniowy trwający od 1 marca 2011 roku do 18 sierpnia 2011 roku. W związku z powyższym została dokonana korekta rozliczeń za okres od 1 marca 2009 roku do 18 sierpnia 2011 r. uwzględniająca zużycie energii w poszczególnych okresach rozliczeniowych oraz ceny energii obowiązujące w danych okresach. W wyniku dokonanej korekty kwota wynikająca z faktury VAT nr (...) uległa zmniejszeniu o 165,62 złotych.

Powyższy stan faktyczny jest co do zasady bezsporny pomiędzy stronami postępowania, w świetle posiadanych dokumentów nie budzi on wątpliwości Sądu, w związku z tym stan faktyczny w przedmiotowej sprawie został ustalony jak powyżej.

W tym stanie faktycznym Sąd Okręgowy – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów zważył, co następuje:

Odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie, zaś podnoszone w nim argumenty nie dały podstaw do uchylenia bądź zmiany zaskarżonej decyzji.

W przedmiotowej sprawie spór koncentrował się głównie na kwestii zasadności wstrzymania przez powoda dostaw energii do lokalu zainteresowanego.

W pierwszej kolejności zaznaczyć należy, iż Sąd nie do końca podzielił zapatrywanie prawne wyrażone w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji, zgodnie z którym niezapłacenie należności wynikającej z korekty wystawionych wcześniej faktur nie może stanowić samoistnej podstawy wstrzymania dostaw energii w trybie przewidzianym przez art. 6 ust. 3a Prawa energetycznego. Jak wynika z treści tego przepisu dla możliwości skorzystania z instytucji wstrzymania dostaw energii przedsiębiorstwo energetyczne powinno wykazać, że odbiorca zwleka z zapłatą za pobraną energię elektryczną.

Istotne jest przy tym, że żądane przez dostawcę świadczenie pieniężne jest ekwiwalentem dostarczonej energii elektrycznej. Nie ma w tym wypadku znaczenia charakter wystawionej faktury, ani stosunek momentu jej wystawienia do czasu świadczonej usługi (co oczywiście nie odnosi się do instytucji przedawnienia roszczenia). Należy zaznaczyć, iż świadczenie pieniężne wyrażone w fakturze korygującej, w sytuacji faktycznej będącej przedmiotem niniejszej sprawy, stanowi ekwiwalent pobranej przez odbiorcę energii elektrycznej. W związku z tym na tle regulacji art. 6 ust. 3a Prawa energetycznego, brak jest podstaw do odmiennego potraktowania faktury korygującej w zestawieniu z fakturami dotyczącymi bieżących należności.

Niezależnie od powyższego, analiza przedmiotowej sprawy nie dała podstaw do stwierdzenia, że zawarte w zaskarżonej decyzji rozstrzygnięcie narusza prawo, co skutkowałoby jego zmianą bądź uchYLENIEM.

Zgodnie z art. 6 ust. 3a ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (Dz. U. z 2006 r. Nr 89, poz. 625 z późn. zm.) – w brzmieniu obowiązującym w dacie wydania zaskarżonej decyzji, przedsiębiorstwo energetyczne może wstrzymać dostarczanie energii elektrycznej, gdy odbiorca zwleka z zapłatą za pobraną energię elektryczną albo świadczone usługi co najmniej miesiąc po upływie terminu płatności, pomimo uprzedniego powiadomienia na piśmie o zamiarze wypowiedzenia umowy i wyznaczenia dodatkowego, dwutygodniowego terminu do zapłaty zaległych i bieżących należności.

Powyższe uprawnienie przedsiębiorstwa energetycznego jest uprawnieniem szczególnym i podlegającym swoistym kryteriom oceny z uwagi na charakter świadczonej przez przedsiębiorstwo energetyczne usługi. Możliwość zastosowania tego uprawnienia obwarowana jest istotnymi ograniczeniami podyktowanymi cywilizacyjnym znaczeniem dostępu do energii elektrycznej we współczesnym społeczeństwie oraz dotkliwymi skutkami wstrzymania dostaw dla odbiorcy. Skutki te są często nieproporcjonalne w stosunku do szkody, jaką ponosi dostawca energii wskutek opóźnienia w zapłacie należności za dostarczoną energię. Dostrzegając powyższe ustawodawca zastrzegł po stronie przedsiębiorstwa energetycznego obowiązek informowania odbiorcy o zaistniałym zadłużeniu oraz konieczność wyznaczenia odbiorcy dodatkowego terminu na uiszczenie zaległości w celu skorzystania z instytucji wstrzymania dostaw energii elektrycznej. Podkreślić przy tym jednak należy, że instytucja wstrzymania dostaw energii elektrycznej i związanych z nią wezwań w żadnym wypadku nie może prowadzić do egzekwowania od odbiorców świadczeń nieuzasadnionych pod względem prawnym i faktycznym. Przy tym za co najmniej wątpliwe pod względem prawnym należy uznać zastosowanie instytucji wstrzymania dostawy energii elektrycznej w sytuacji istnienia poważnych wątpliwości i niejasności dotyczących wysokości i charakteru należności związanych z dostawą energii elektrycznej. W tym miejscu zgodzić należy się z wyrażonym w orzecznictwie poglądem, zgodnie z którym celem regulacji zawartej w art. 6 ust. 3a ustawy – Prawo energetyczne jest umożliwienie odbiorcy uregulowanie powstałej zaległości, a czego warunkiem sine qua non jest skierowanie do niego precyzyjnej informacji odnośnie źródła i wysokości zadłużenia, pozwalającej ocenić na moment otrzymania wezwania wysokości „zaległych i bieżących należności” o których mowa w ww. przepisie. Należy przy tym mieć na względzie, że przedsiębiorstwo energetyczne jest profesjonalistą, a zatem powinno wysłać wezwanie – tym bardziej zagrożone tak poważnymi skutkami jak wstrzymanie dostaw energii – redagowane w sposób zrozumiały i nie budzący żadnych wątpliwości oraz pozwalający dłużnikowi jednoznacznie ocenić jakie należności oraz w jakich terminach ma do zapłacenia (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 18 czerwca 2013 r., sygn. VI ACa 1361/12, niepubl.).

W rozpoznawanej sprawie od samego początku wystawienia przez powoda w dniu 1 września 2011 r. faktury Vat nr (...), pomiędzy powodem a odbiorcą istniał spór dotyczący wysokości opłaty za dostarczoną energię elektryczną. Bezspornym przy tym jest, że powód wystawiając ww. fakturę w sposób błędny określiło w niej okres za który należy się uwidoczniona na niej kwota – wskazując, iż jest to faktura za jeden okres rozliczeniowy, gdy tymczasem faktycznie była to faktura korygująca niedopłatę za cały okres pomiaru dokonywanego za pomocą układu pomiarowo – rozliczeniowego nr (...). Tym samym w istocie powód wprowadził Zainteresowanego w błąd przesyłając ww. fakturę zawierającą błędną informację o okresie za który należna jest uwidoczniona na niej kwota. Jak wynika z akt postępowania administracyjnego podnoszone przez Zainteresowanego (odbiorcę) zastrzeżenia doprowadziły do korekty ww. faktury i obniżenia zawartej w niej kwoty, jak również wystawienia faktur korygujących oraz prawidłowego wskazania okresów za które należne są opłaty za energię elektryczną. W związku z tym zastrzeżenia i

wątpliwości Zainteresowanego dotyczące prawidłowości wystawionej faktury okazały się uzasadnione przynajmniej w części.

Mając powyższe na względzie, dokonując oceny zasadności wstrzymania dostaw energii w przedmiotowej sprawie należy uznać, że instytucja ta została zastosowana w sposób błędny i była pozbawiona podstaw zarówno prawnych, jak i faktycznych. Wskazać należy, iż powód, jako sprzedawca energii wystawił błędną fakturę w zakresie naliczonej kwoty, jak również zastrzeżonego w niej okresu dostawy energii. Sam już ten fakt, w przekonaniu Sądu, stanowi samoistną i wystarczającą podstawę do uznania, iż wstrzymanie energii elektrycznej na podstawie faktury dotkniętej tak istotnymi wadami przesądza o niezasadności zastosowania przez powoda instytucji przewidzianej w art. 6 ust. 3a Prawa energetycznego (w brzmieniu obowiązującym w dacie wydania zaskarżonej decyzji). Sąd stoi na stanowisku, iż błędne określenie świadczenia do którego zobowiązany jest odbiorca końcowy (w tym przypadku m.in. poprzez nieprawidłowe zastrzeżenie okresu za który należna jest оплата) pozbawia wezwanie wystosowane do odbiorcy końcowego w trybie ww. przepisu, a następnie decyzję o wstrzymaniu dostaw energii elektrycznej podstaw i skutków materialnoprawnych zastrzeżonych w tym przepisie. Jak już zaznaczono, tylko prawidłowe określenie, w sposób nie budzący wątpliwości odbiorcy końcowego, kwoty pieniężnej w wezwaniu wystosowanym w trybie art. 6 ust. 3a Prawa energetycznego, daje dostawcy możliwość wstrzymania dostaw energii elektrycznej. Wskazać przy tym należy, że decyzja o wstrzymaniu dostaw energii nie może następnie zostać konwalidowana przez wystawienie faktur korygującej wcześniejszą fakturę (która stała się podstawą do wstrzymania dostaw energii). Przyjęcie odmiennego poglądu i udzielenie ochrony prawnej czynności wadliwej z materialnoprawnego punktu widzenia, prowadziłoby do zaakceptowania praktyki przedsiębiorstw energetycznych zmierzającej do wymuszenia od odbiorcy końcowego wadliwie naliczonej należności w drodze zastosowania wstrzymania dostaw energii. Takie potraktowanie instytucji wstrzymania dostaw energii (jako narzędzia zmierzającego do ochrony nieuzasadnionych interesów sprzedawców energii elektrycznej), jest niedopuszczalne. Instytucja wstrzymania dostaw energii ma na celu ochronę słuszných interesów sprzedawców energii. Za słuszny i uzasadniony interes przedsiębiorstwa energetycznego nie może natomiast zostać uznane dochodzenie błędnie naliczonej i określonej kwoty należności. Takie czynności pozbawione, jak już wyżej zaznaczono podstaw materialnoprawnych nie mogą korzystać z ochrony prawnej.

Sąd dokonując oceny czynności podejmowanych przez przedsiębiorstwo energetyczne w przedmiotowej sprawie uwzględnił profesjonalny charakter prowadzonej przez (...) działalności gospodarczej (art. 355 Kodeksu cywilnego), jak również wziął pod uwagę cywilizacyjne znaczenie energii elektrycznej, a co z tym związane nieproporcjonalne szkody, jakie poniósł odbiorca końcowy w związku ze wstrzymaniem dostaw energii elektrycznej w porównaniu ze szkodą poniesioną przez przedsiębiorcę energetycznego na skutek opóźnienia w opłacie. (...) w przedmiotowej sprawie, jak już wyżej zaznaczono, w sposób wadliwy określił kwotę do której zapłaty zobowiązany był Zainteresowany – zarówno pod względem prawidłowości dokonanego odczytu, jak również poprzez błędne wskazanie charakteru wystawionej faktury. Nastąpiło to na skutek błędów pracowników przedsiębiorstwa energetycznego. Dopiero czynności podjęte po zgłoszeniu sprawy do Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki doprowadziły do prawidłowego ustalenia wysokości należności do której zapłaty zobowiązany był zainteresowany i wyjaśnienia charakteru wystawionej faktury. Nastąpiło to już po wstrzymaniu dostaw energii elektrycznej do lokalu zajmowanego przez Zainteresowanego.

Sąd nie podzielił zarzutu powoda dotyczącego naruszenia art. 8 ust. 1 Prawa energetycznego sprowadzającego się do stwierdzenia, że pomiędzy Zainteresowanym a Powodem nie istniał spór co do nieuzasadnionego wstrzymania dostaw a tym samym postępowanie administracyjne było bezprzedmiotowe i podlegało umorzeniu na podstawie art. 105 § 1 Kodeksu postępowania administracyjnego. Podzielić bowiem należy stanowisko pozwanego, iż fakt podjęcia dostaw energii elektrycznej do lokalu Zainteresowanego nie niweczy celu postępowania o którym mowa w art. 8 ust. 1 Prawa energetycznego, którym jest rozstrzygnięcie sporu czy wstrzymanie dostaw było uzasadnione. Z tych też względów Sąd nie podzielił zarzutu naruszenia art. 105 § 1 Kodeksu postępowania administracyjnego w zw. z art. 30 ust. 1 Prawa energetycznego.

Sąd nie podzielił również zarzutu naruszenia art. art. 6, 7 i 8 Kodeksu postępowania administracyjnego oraz art. 19 i 20 Kodeksu postępowania administracyjnego w zw. z art. 30 ust. 1 i art. 23 ust. 2 pkt 12 Prawa energetycznego. Jak już

wyżej zaznaczono fakt podjęcia dostaw energii nie zwalnia pozwanego z obowiązku rozstrzygnięcia sporu na podstawie art. 8 ust. 1 Prawa energetycznego, a co z tym związane nie ma wpływu na właściwość miejscową i rzeczową Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki w przedmiotowym postępowaniu.

Odnosząc się do zarzutu strony powodowej dotyczącego naruszenia prawa materialnego, art. 6 ust. 3a Prawa energetycznego, jak już wyżej zaznaczono na wstępie rozważań niniejszego uzasadnienia, Sąd nie podzielił wykładni ww. przepisu dokonanej przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki w przedmiotowej sprawie. Zgromadzony materiał dowodowy nie dał jednak podstaw do stwierdzenia, że zaskarżona decyzja narusza prawo.

Z tych względów odwołanie należało oddalić wobec braku podstaw do jego uwzględnienia (art.479⁵³ § 1 k.p.c.).

O kosztach postępowania orzeczono stosownie do wyniku sporu, zasądzając na rzecz pozwanego koszty procesu według norm przepisanych (art.98 k.p.c.).

SSO Bogdan Gierzyński